

len teknikler sayesinde mümkün olmuştur. Şimdi iş, M.Ö. 2600 ve M.Ö. 1200 arasında gerçekleştirilen ilk mumyaların asfalt içerip içermediğini araştırmaya kalıyor (*La Recherche*, Aralık 1991, s. 1503).

Tropikal Hastalıklar

Dünya Sağlık Örgütü (WHO veya OMS)'nün son çalışmalarına göre, önümüzdeki on yılda tropik (sıcak ülkelerde görülen) hastalıklar ve bunların neden olduğu ölümler azalmayıp, aynı seviyede kalacak, hatta artacaktır (Med. J. Aust. 158: 465, 1993). Dünyada her on kişiden biri, yani 500 milyon insan, tropikal bir hastalığa tutulmuş bulunmaktadır ve dünya nüfusunun yarıdan fazlası böyle bir hastalığa yakalanmak tehlikesiyle karşı karşıyadır. Görülüş sıklığına göre bu hastalıkları şöyle sıralayabiliriz: Sıtma, bilharziosis, cüzzam (lepra),

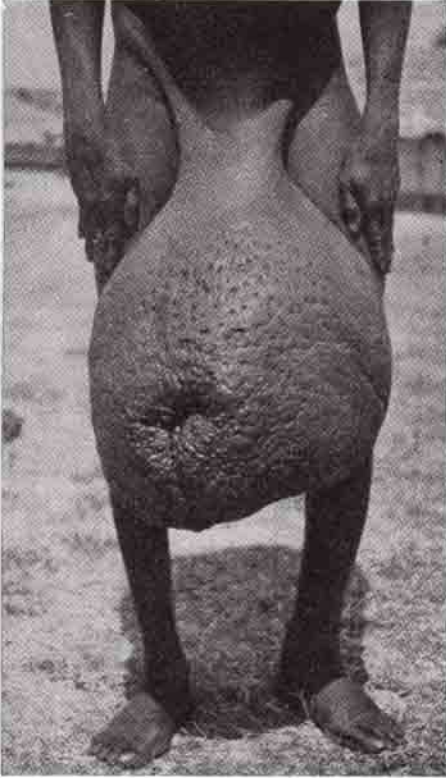

Bacakta ve torbalarda ileri derecede fil derisi (elefantiazis). Etkeni: Wuchereria bancrofti.

lenfatik filariasis, onchocerciasis (ırmak körlüğü), chagas hastalığı, layşmanyozis ve Afrika uyku hastalığı (trippa-nosomiasis). Bu ülkelere seyahat eden herkes bu hastalıklardan birine veya birkaçına yakalanmak tehlikesiyle karşı karşıyadır. Hem öldürücü, hem de sakatlayıcı olan bu hastalıklar, yılda iki milyon insanın ölümüne neden olmaktadır. Dünyada yüzden fazla ülkede yaşayan 270 milyon insan, sıtma paraziti ile enfekte olmuş durumdadır. Sıtma yalnız Afrika'da yılda bir milyondan fazla insanın ölümüne neden olmaktadır.

Birçok yeni ilaç geliştirilmektedir. Sıtma paraziti, bugün kullanılan ilaçlardan giderek daha az etkilenmekte olduğu için, beyin sıtmasında (parazitlerin beyinde çoğalması sonucu sara nöbetleri) Çin'de kullanılan bir bitkiden elde edilen artemisinin'ler (artemether, arteether) denenmektedir. Bu ilaçlar, 1995'ten itibaren kullanılmaya başlanacaktır. Yine 1995'ten itibaren, kanser ilacı olan anti-folikler ve bakteri öldürücü fluoroquinolon'lar sıtma tedavisinde de kullanılabilirler.

Ayrıca sıtmaya karşı birçok aşı hazırlanmaktadır. Bogota'da M.E. Patarroyo ekibince hazırlanan sıtma aşısı, placebo ile (aslında ilaç olmayıp, hastaya ilaç olduğu söylenerek verilen madde) karşılaştırılarak 1548 kişi üzerinde denendi (Lancet, 34: 705, 1993). Sonuçlar cesaret vericiydi; çünkü aşı sıtma riskini %39 oranında azaltıyordu. Bu yeni aşı ve ilaçların getirdiği umutlara rağmen, tropikal hastalıkların geleceği hiç de yüz güldürücü görünmemektedir. Önümüzdeki on yılda teşhis ve tedavideki gelişmeler ve ilgili ülkeler arasında işbirliği-

Afrikalı bir yerlide torbalarda fil derisi oluşması (elefantiazis). Etkeni: Wuchereria bancrofti. Parazitin lenf damarlarını tıkaması sonucu torbaların derisi son derece büyümüş ve kalınlaşmış.